

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ,
ОБЛІКУ ТА АУДИТУ**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**до виконання кваліфікаційної роботи бакалавра за
спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(галузь знань 07 «Управління та адміністрування»)**

Київ 2022

УДК 371.385:336.6 (072)

Бондарук Т. Г., Момотюк Л. Є. Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційної роботи бакалавра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» : методичні рекомендації. К.: НАСОА, 2022. 45 с.

Викладено методичні рекомендації з підготовки, структури, оформлення та порядку захисту кваліфікаційної роботи бакалавра (ступінь «бакалавр», галузь знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»)

Рецензенти:

І О Луніна. доктор економічних наук, професор, завідувач відділу державних фінансів ДУ „Інститут економіки та прогнозування” НАН України

О. І. Пилипенко доктор економічних наук, професор, декан обліково-статистичного факультету НАСОА.

Розглянуто та рекомендовано до друку Вченою радою фінансово-економічного факультету Національної академії статистики, обліку та аудиту

"24 " січня 2022 р., протокол № 6

© Бондарук Т.Г.

© Момотюк Л.Є.

ЗМІСТ

1. Загальні положення	4
2. Вибір напрямку дослідження, теми кваліфікаційної роботи бакалавра і порядок її закріплення за студентом	7
3. Зміст і структура кваліфікаційної роботи бакалавра	9
4. Вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи бакалавра	19
5. Підготовка відгуку і допуск до захисту кваліфікаційної роботи бакалавра	28
6. Організація захисту кваліфікаційної роботи бакалавра	29
7. Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи бакалавра	31
8. Список використаних джерел	33
9. Додатки	34

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування», яка є нормативним документом, що регламентує нормативні компетентності, кваліфікаційні, організаційні, навчальні та методичні вимоги у підготовці бакалаврів у галузі 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» атестація здобувачів здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Освітньо-професійна програма підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» розроблена відповідно до вимог Стандарту вищої освіти України для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, ступінь «бакалавр», галузь знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Кваліфікаційна робота бакалавра має передбачати розв'язання складної задачі або проблеми у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

У кваліфікаційній роботі не може бути академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації.

Реферат кваліфікаційної роботи бакалавра розміщується на офіційному сайті Національної академії статистики, обліку та аудиту в інституційному репозитарії.

Кваліфікаційна робота бакалавра повинна бути написана державною мовою у вигляді спеціально підготовленої наукової праці на правах рукопису у твердій палітурці та в електронній формі.

При підготовці кваліфікаційної роботи бакалавра як виду наукового дослідження необхідно враховувати, що:

- кваліфікаційна робота бакалавра виконується з метою публічного захисту й присвоєння освітнього ступеня «бакалавр»;
- кваліфікаційна робота бакалавра має чітко регламентовану структуру;
- за змістом робота повинна вирізнятися оригінальністю або узагальненням раніше відомих положень з принципово нових позицій або в іншому аспекті;
- науковий пошук здійснюється з використанням адекватних методів дослідження (загальнонаукових і спеціальних);
- характер і стиль викладу повинен відповідати вимогам наукової комунікації: при висловлюванні власної думки необхідно уникати вживання особового займенника «я», а використовувати інші мовні конструкції.

Кваліфікаційна робота бакалавра належить до категорії самостійних наукових досліджень, в основі яких, перш за все, лежить моделювання вже відомих рішень. У зв'язку з цим виконання такої роботи повинно не стільки вирішувати наукові проблеми, скільки свідчити про те, що її автор може самостійно вести науковий пошук, аналізувати досліджувану проблему, знаходити способи і прийоми її вирішення. Таким чином, кваліфікаційна робота бакалавра повинна засвідчити професійну зрілість бакалавра, виявити його загальнонаукову, загальноекономічну та спеціальну підготовку, вміння застосовувати здобуті знання для розв'язання конкретних наукових і практичних завдань.

Метою написання роботи є поглиблення студентом теоретичних і практичних знань з обраної спеціальності, вироблення умінь застосовувати їх при вирішенні конкретних практичних завдань; сприяння розвитку пошуку сучасних наукових досягнень у певній сфері та умінь їх самостійно застосовувати для вирішення прикладних проблем; визначення ступеня підготовки бакалавра до самостійної практичної діяльності. Метою виконання кваліфікаційної роботи бакалавра за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування» є систематизація і закріплення набутих в процесі навчання теоретичних знань з фінансів та практичних навичок, необхідних для подальшої самостійної

практичної діяльності, а також набуття досвіду презентації та публічного захисту результатів власних пошуків.

Працюючи над роботою, студент має засвоїти навички правильної постановки проблеми та обґрунтування її актуальності, формулювання мети і завдань дослідження, побудови логічного плану та оптимальної структури роботи з літературними джерелами й статистичною інформацією, аналізу та оцінки різних аспектів діяльності організації, обґрунтування власних узагальнень, висновків і пропозицій.

Основними завданнями кваліфікаційної роботи бакалавра є:

- вивчення (чи поглиблення) та узагальнення теоретико-методологічних засад з обраного напрямку дослідження;
- обґрунтування актуальності та значимості обраної теми дослідження, огляд літературних джерел з обраної теми;
- вивчення теорії досліджуваних питань;
- характеристика об'єкта дослідження;
- аналіз різних точок зору з дискусійних проблем по темі дослідження та висловлення позиції автора з цих питань;
- виклад зарубіжного досвіду щодо розв'язання досліджуваних питань теми роботи;
- виконання необхідних аналітичних, планових або прогнозних розрахунків;
- розробка та оцінка альтернативних підходів до розв'язання визначених проблемних питань;
- використання фактичних даних суб'єктів господарювання, статистичних матеріалів, розробка на їх основі таблиць, схем, діаграм тощо;
- обґрунтування запропонованих рішень з використанням ситуаційного аналізу;
- розробка рекомендацій щодо вдосконалення фінансово-кредитного

механізму на підставі проведених досліджень;

- підготовка доповіді та наочних матеріалів, що передають основний зміст роботи й пропозиції автора.

Повнота й особливості реалізації цих завдань залежать від напрямку дослідження, сфери діяльності підприємства та його спеціальних особливостей.

Для досягнення мети кваліфікаційної роботи бакалавра розв'язання її основних завдань майбутній фахівець згідно з обраною темою повинен продемонструвати:

- 1) знання теорії з досліджуваних питань і вміння їх використовувати стосовно подій сьогодення;
- 2) здатність до самостійної дослідницької і практичної роботи в обраній галузі діяльності;
- 3) уміння збирати, систематизувати, узагальнювати та аналізувати економічну інформацію, робити практичні висновки та розробляти заходи щодо поліпшення фінансової діяльності конкретного об'єкта дослідження;
- 4) уміння під час захисту переконливо і в доступній формі викласти основні положення роботи, свої висновки і пропозиції.

2. ВИБІР НАПРЯМУ ДОСЛІДЖЕННЯ, ТЕМИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА І ПОРЯДОК ЇЇ ЗАКРІПЛЕННЯ ЗА СТУДЕНТОМ

Тематика кваліфікаційні роботи бакалавра за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування» розробляється випускаючою кафедрою відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування», відображає актуальну проблематику сучасних перспективних напрямів розвитку науки та фінансової системи держави.

Тема кваліфікаційної роботи бакалавра обирається студентом самостійно, відповідно до рекомендованої тематики. Не допускається виконання декількох

робіт з однієї теми.

При виборі теми кваліфікаційної роботи бакалавра необхідно враховувати:

- особисті наукові інтереси, досвід, свої можливості та здібності;
- наукову спрямованість та можливості кафедри, при якій виконується бакалаврська робота;
- актуальність та практичне значення теми дослідження.

Разом з вибором теми визначається об'єкт, на матеріалах якого буде виконуватися робота.

Після цього оформляється спеціальний бланк-завдання (додаток В), у якому зазначаються реквізити автора, фіксуються тема і план, а також термін подання готової роботи на кафедру. Завдання підписують науковий керівник і студент.

Обрані студентами і узгоджені з науковими керівниками теми кваліфікаційні роботи бакалавра розглядаються і затверджуються на засіданні кафедри, після чого затверджуються наказом по академії. Кваліфікаційні роботи бакалавра, які не відповідають затвердженій тематиці, до реєстрації не приймаються. Всі подальші зміни теми та об'єкта дослідження, які можуть виникнути у процесі виконання роботи, за аргументованим клопотанням наукового керівника можуть бути зафіксовані в установленому порядку.

3. СТРУКТУРА, ЗМІСТ І ОБСЯГ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Кваліфікаційна робота бакалавра як теоретико-прикладне дослідження повинна мати певну логіку побудови, послідовність і завершеність. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи бакалавра має бути близько 55-65 сторінок друкованого тексту, не враховуючи списку літератури та додатків.

Мова кваліфікаційної роботи бакалавра - державна, стиль - науковий, чіткий, без орфографічних і синтаксичних помилок.

Структура кваліфікаційної роботи бакалавра наступна:

- титульний аркуш;
- завдання до виконання роботи та календарний план її виконання;
- реферат;
- зміст роботи;
- вступ;
- перший (теоретичний) розділ;
- другий (аналітичний) розділ;
- третій (конструктивний, проектний) розділ;
- висновки (кінцева частина);
- список використаних джерел;
- додатки.

Титульний аркуш (додаток А) містить назву закладу освіти, назву кафедри, тему роботи, шифр і назву спеціальності, прізвище та ініціали автора, прізвище та ініціали керівника, його науковий ступінь та вчене звання, відомості щодо допуску кваліфікаційної роботи бакалавра до захисту, календарний рік захисту.

Зразок *завдання до виконання кваліфікаційної роботи бакалавра* наведено у додатку Б.

Реферат роботи, в якому у стислій формі наведено актуальність роботи, мета, об'єкт, предмет, методи, наукова новизна проведеного дослідження, основний зміст роботи (по розділам), практичне значення кваліфікаційної роботи, ключові слова. Обсяг реферату становить 2-3 сторінки через 1,5 комп'ютерних інтервали (додаток В). Реферат публікується в інституційному репозитарії Академії.

Зміст роботи подається на початку кваліфікаційної роботи бакалавра і може займати 1 сторінку. Він містить найменування та номери перших сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки), зокрема вступу, висновків, списку використаних джерел, додатків. Назви розділів і підрозділів повинні бути стислими та зрозумілими, літературно грамотними, тісно пов'язаними з назвою роботи, але не повторювати її.

Кваліфікаційна робота бакалавра виконується на основі поглибленого вивчення чинного законодавства України з питань фінансів і підприємницької діяльності, спеціальної вітчизняної та зарубіжної літератури, передового досвіду з проблеми, яка вивчається, а також результатів проведених слухачем програми власних аналітичних досліджень.

Теоретичний і практичний матеріал має бути викладений чітко і переконливо, в певній послідовності, щоб досліджувані фінансові проблеми отримали логічне завершення у вигляді висновків та рекомендацій.

Кваліфікаційна робота бакалавра - це кваліфікаційний документ, на підставі якого екзаменаційна комісія визначає рівень кваліфікації фахівця та його здатність до самостійної наукової, педагогічної або виробничої діяльності, роботи в галузі фінансів. Показником якісної підготовки бакалавра є відповідність виконаної кваліфікаційної роботи бакалавра певним вимогам:

- а) кваліфікаційна робота бакалавра має виконуватись державною мовою;
- б) робота на здобуття кваліфікаційного рівня «бакалавр» повинна виконуватись кожним слухачем індивідуально згідно з календарним планом-

графіком виконання роботи;

в) кваліфікаційна робота бакалавра має бути спрямована на вирішення конкретних економічних, організаційних та інших теоретико-прикладних проблем або комплексу зазначених проблем економічного спрямування з глибоким розумінням наряду використання теоретичних розробок щодо їх розв'язання;

г) в кваліфікаційній роботі бакалавра повинні бути наведені відомості щодо практичного застосування одержаних результатів дослідження;

д) кваліфікаційна робота бакалавра повинна свідчити про вміння слухача стисло, лаконічно та аргументовано викладати положення наукового та практичного спрямування;

е) текст роботи має бути викладено без граматичних і стилістичних помилок, а її оформлення відповідати вимогам, що висуваються до подібних робіт Державним стандартом України;

є) при написання кваліфікаційної роботи бакалавра слухач обов'язково повинен робити посилання на автора та джерело інформації; у випадку виявлення використаного матеріалу (тексту, таблиць, розрахунків, графіків тощо) без відповідного посилання на автора та джерело інформації кваліфікаційна робота бакалавра може бути знята з розгляду без права повторного захисту;

ж) обсяг роботи повинен становити 55-65 сторінок друкованого тексту, не включаючи додатки (комп'ютерний набір кваліфікаційної роботи бакалавра виконується шрифтом *Times New Roman* 14 кегль, міжбуквенний інтервал - звичайний, міжрядковий інтервал - 1,5).

Кваліфікаційна робота бакалавра виконується протягом визначеного терміну навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» паралельно з засвоєнням передбачених навчальним планом фахових дисциплін. Вона повинна бути виконаною і поданою на кафедрі

в термін, передбачений графіком освітнього процесу та зазначений у завданні.

Процес написання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи бакалавра складається з декількох взаємопов'язаних етапів:

1. Вибір теми і об'єкта дослідження, затвердження теми.
2. Опрацювання літературних джерел і складання плану.
3. Збирання фактичного матеріалу про об'єкт дослідження.
4. Обробка фактичного матеріалу.
5. Написання першого варіанту тексту, подання його на ознайомлення науковому керівникові.
6. Усунення недоліків, написання остаточного варіанту тексту, оформлення роботи.
7. Подання роботи на кафедру, попередній захист.
8. Зовнішнє рецензування і захист роботи.

Після вибору теми кваліфікаційної роботи бакалавра та її затвердження розробляється план-графік її виконання (продовження додатку Б). Починати необхідно з вивчення літературних джерел (монографії, статті в журналах, наукових збірниках і періодичній пресі, які висвітлюють результати досліджень окремих питань обраної теми). На основі вивчення першоджерел здійснюється написання тексту теоретичної частини роботи.

Обсяг статистичних даних, їх перелік і порядок оформлення студент визначає згідно з рекомендаціями наукового керівника. При цьому слід враховувати, що статистичні дані повинні бути зібрані не менше як за 3-5 часових періодів з метою забезпечення репрезентативності вибірки.

Зібрані статистичні дані після візуального та логічного контролю підлягають групуванню і аналізу. Результати аналізу є основою написання наступних розділів роботи, а також для обґрунтування висновків і пропозицій.

При написанні кваліфікаційної роботи бакалавра необхідно використовувати комп'ютерну техніку, економіко-математичні та економіко-статистичні методи і

моделі дослідження економічних процесів і явищ.

Загальними вимогами до викладу матеріалу кваліфікаційної роботи бакалавра є:

- логічна послідовність;
- чіткість формулювань, не допускаючи двозначності їх тлумачення;
- переконливість аргументації;
- конкретність викладу матеріалу та результатів роботи;
- інформаційна виразність;
- достовірність даних;
- достовірність аналітичних досліджень, висновків та пропозицій.

Кваліфікаційна робота бакалавра повинна містити обґрунтування актуальності обраної теми, розкривати теоретичну сутність досліджуваного питання, аналіз зібраного в період практики фактичного матеріалу, який найбільш повно характеризує досліджуваний об'єкт, обґрунтування запропонованих заходів та їх економічний ефект.

Кваліфікаційна робота бакалавра, як правило, складається зі вступу, основної частини (трьох розділів), висновків, списку використаних літературних джерел, додатків.

Назва розділів, підрозділів, їх співвідношення визначаються з урахуванням специфіки обраної теми.

В процесі написання кваліфікаційної роботи бакалавра всі її складові частини (розділи, а всередині розділів - підрозділи) повинні бути логічно взаємопов'язані.

У **вступі** до кваліфікаційної роботи бакалавра на 2–3 сторінках розкривається сутність і стан наукової проблеми (задачі) та її значущість, підстави і вихідні дані для розроблення теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження. Далі подають загальну характеристику кваліфікаційної роботи бакалавра в рекомендованій нижче послідовності.

Актуальність теми розкриває сутність досліджуваної проблеми, яка розглядається в роботі, зазначається її важливість і перспективи для теорії і практики фінансів. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми або наукового завдання.

Ступінь розробленості проблеми передбачає характеристику наукових підходів з досліджуваної теми з врахуванням тих науково-інформаційних джерел, на базі яких виконана робота.

Метою кваліфікаційної роботи бакалавра є проведення теоретичних та практичних досліджень, поглиблене осмислення професійної проблеми, розробка інноваційних пропозицій у певній сфері виробництва або наукової діяльності та рекомендацій щодо їх упровадження. Мета дослідження завжди спрямована на одержання нових знань про предмет дослідження, які сприятимуть підвищенню рівня ефективності. Не слід формулювати мету як «Дослідження...», «Вивчення...», «Обґрунтування...» тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на результат дослідження.

Завдання кваліфікаційної роботи бакалавра витікають з її мети і сприяють досягненню визначеної мети. Послідовність визначення завдань має бути обумовлена логікою наукового пошуку, враховуючи, що кожне наступне завдання повинно впливати з попереднього, а їх взаємопов'язаний ланцюжок має привести до досягнення поставленої мети. Необхідно пам'ятати, що завдання, по-перше, розкривають сутність всього процесу дослідження, по-друге, результати їх вирішення повинні бути відображені у висновках.

Визначення завдань дослідження рекомендується робити у формі переліку дій дослідника, які формулюються, виходячи з наступних смислових значень: вивчити..., описати..., оцінити..., розкрити..., виявити..., встановити ефективність...

Об'єкт дослідження – це процес або явище, яке породжує проблемну

ситуацію і обране для вивчення в роботі.

Предмет дослідження визначається темою роботи, він завжди знаходиться в рамках об'єкта дослідження, на ньому безпосередньо зосереджується увага. При цьому слід пам'ятати, що чим вужчим буде предмет дослідження, тим глибшим, змістовнішим і цікавішим може бути дослідження.

Методи дослідження. Перераховують використані наукові методи та змістовно визначають, що саме досліджувалось кожним методом. Вибір методів дослідження повинен забезпечити достовірність отриманих результатів і висновків.

Практичне значення кваліфікаційної роботи бакалавра розкривається через параметри практичної цінності її результатів. Практична значимість – це важлива ознака роботи, оскільки наукова робота такого рівня не завжди може претендувати на суттєвий теоретичний результат. При цьому слід враховувати, що практичну значущість можуть мати результати як прямо адресовані для застосування на практиці, так і ті, що включаються в теорію, а вже через неї сприяють вдосконаленню практичної роботи. У цьому підпункті вступу слід зазначити де, з якою метою і в якій формі можна їх використати, а також яким може бути очікуваний результат.

Даний пункт посилюється наявністю документів, які підтверджують апробацію результатів досліджень з обраної теми на наукових конференціях, використання висновків і пропозицій в практиці фінансової роботи.

Структура роботи. У цьому підпункті з урахуванням послідовності розміщення, необхідно подати перелік структурних компонентів кваліфікаційної роботи бакалавра та привести кількісні характеристики основного обсягу кваліфікаційної роботи бакалавра (кількість сторінок без урахування списку використаних джерел і додатків). Сформулювати цей пункт вступу можна наприклад так: «Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку

використаних джерел (83), додатків. Сутність роботи висвітлено на 96 сторінках основного тексту, який містить 12 таблиць і 9 рисунків.

У *першому розділі*, який структурно складається з 2-3 підрозділів, викладаються основні теоретичні і методичні положення теми, проблемні питання. При написанні цього розділу автор повинен теоретично розглянути різні точки зору і підходи до практичного розв'язання проблеми та обґрунтувати свою точку зору з дискусійних питань.

Цей розділ роботи розробляється на основі вивчення спеціальної літератури з питань сучасних мікро- і макроекономічних теорій, нормативно-законодавчих актів, що стосуються функціонування фінансової системи держави.

Використовуючи як загальнонаукові теоретичні методи узагальнення (діалектичні), так і спеціальні методи дослідження (статистичні та економіко-математичні) у першому розділі кваліфікаційної роботи бакалавра автор повинен:

- розкрити такі теоретичні поняття, як сутність і явище, зміст і форма, необхідність, закономірність, можливість тих економічних категорій, які притаманні проблемі обраного дослідження;
- визначити мету та завдання аналізу досліджуваних явищ і процесів;
- навести характеристику інформаційного забезпечення аналізу, критичну оцінку джерел даних, достатності інформації;
- встановити сукупність факторів, що впливають на дане явище (процес), характер і параметри їх впливу;
- здійснити аналіз і прогноз розвитку досліджуваного явища (процесу);
- констатувати тенденції, зв'язки та інші характерні особливості досліджуваного явища (процесу);
- висвітлити зарубіжний досвід вирішення поставлених в роботі проблем.

Основні положення цього розділу повинні бути передумовою для вирішення практичних завдань в наступних розділах. Рекомендований обсяг першого розділу - 15-20 сторінок.

У *другому розділі* (аналітична частина роботи) повинен бути виконаний глибокий економічний аналіз зібраних на досліджуваному об'єкті матеріалів, які характеризують його з точки зору теми, що вивчається. У цьому розділі можна виділити 2 - 3 відносно самостійних підрозділів, що містять аналіз і оцінку конкретних сфер діяльності досліджуваного об'єкта.

Аналітична частина роботи повинна максимально бути насичена фактичною інформацією за 3-5 років, що відображає специфіку діяльності суб'єкта господарювання, на матеріалах якого вона виконується. Посилання на використану в процесі написання розділу інформацію (літературні джерела, статистичні збірники, Інтернет-видання) є обов'язковим (крім даних, одержаних шляхом власних спостережень, експериментів, розрахунків).

Другий розділ роботи повинен вміщувати розрахунки, зроблені на реальному об'єкті, представлені в таблицях, рисунках.

Результати аналізу використовуються для виявлення недоліків та позитивних сторін в фінансово-господарської діяльності підприємства та формування на цій основі висновків і рекомендацій, спрямованих на вдосконалення цієї діяльності. Рекомендований обсяг цього розділу - 20-25 сторінок.

Третій розділ, як правило, має прикладний, розробницько-впроваджувальний характер (структурно це 2 - 3 підрозділи). Він повинен містити обґрунтовані пропозиції бакалавра, спрямовані на досягнення мети, поставленої у вступі. Характер і зміст заходів, що пропонуються, повинні базуватися на аналітичних і прогностичних оцінках функціонування та розвитку об'єкта дослідження, ретельних техніко-економічних розрахунках. Необхідно також дати оцінку позитивного впливу запропонованих заходів на об'єкт дослідження. Бажано розглянути різні варіанти поліпшення певних сторін діяльності досліджуваного об'єкта. Рекомендований обсяг третього розділу - 15-20 сторінок.

Висновки (заклучна частина роботи на 2-3 сторінках) відіграють роль

підведення підсумків за результатами проведених теоретичних пошуків і практичного аналізу, де за логікою дослідження синтезується вся накопичена в роботі інформація.

Ознайомлення з текстом висновків повинно дати можливість читачеві сформулювати уявлення про ступінь реалізації автором роботи поставленої мети і завдань.

Заключна частина кваліфікаційної роботи бакалавра повинна містити узагальнюючу підсумкову оцінку проведених досліджень. Висновки містять практичні пропозиції автора, що підвищує значущість теоретичних пошуків. В той же час такі пропозиції повинні витікати з конкретних досліджень, виконаних автором. Заключна частина доповнює характеристику теоретичного і практичного рівня кваліфікаційної роботи бакалавра, показує рівень професійної зрілості і спеціальної підготовки автора.

Висновки і пропозиції можуть бути оформлені у вигляді певної кількості пронумерованих чи нумерованих абзаців. При цьому бажано використовувати такі форми оборотів:

- Проведене в бакалаврській роботі дослідження показало, що...;
- Проведені нами в бакалаврській роботі дослідження дають змогу зробити висновки про те, що... (свідчать про те, що...);
- Проведені дослідження дозволили розробити ряд конкретних пропозицій, які мають практичне значення для досліджуваного підприємства...;
- Як показали результати аналізу...;
- Як свідчать результати проведених досліджень...

Не допускається перетворювати висновки (заключну частину) в продовження описання досліджуваних питань, приводити в них цитати, таблиці, рисунки.

За результати розрахунків та зроблені на цій основі висновки відповідальність несе автор кваліфікаційної роботи бакалавра.

Список використаних джерел включає складений за чинними правилами перелік використаних літературних та інших джерел.

Список використаних джерел формується одним із таких способів:

- у порядку появи посилань у тексті;
- в алфавітному порядку прізвищ авторів (або заголовків).

У *додатки* виносяться громіздкі таблиці допоміжного характеру, блок-схеми тощо.

До додатків включається допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття роботи:

- проміжні математичні доведення, формули та розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних;
- інструкції та методики, опис алгоритмів і програм вирішення задач за допомогою ЕОМ, які розроблені у процесі виконання роботи;
- ілюстрації допоміжного характеру.

Обсяг додатків не повинен перевищувати обсягу роботи.

4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Кваліфікаційна робота бакалавра має бути виконана у вигляді комп'ютерного набору на одній стороні аркуша білого паперу формату 210x297 мм (формат А4). Комп'ютерний набір кваліфікаційної роботи бакалавра виконується шрифтом *Times New Roman*, кегль - 14, інтервал між рядками - 1,5. Шрифт чорного кольору. Щільність тексту однакова по всій роботі.

Текст кваліфікаційної роботи бакалавра розміщується на сторінці, яка обмежується полями: ліве - не менше 25 мм, праве - не менше 15 мм, верхнє, нижнє - 20 мм. Відстань між заголовком і текстом повинна бути в межах двох інтервалів.

Абзац повинен бути однаковим упродовж усієї роботи і дорівнювати п'яти знакам.

Кваліфікаційна робота бакалавра починається з титульного аркуша, який виконується за формою (Додаток А).

За титульним аркушем послідовно розміщують:

- завдання на роботу та календарний план (Додаток Б);
- реферат (додаток В);
- зміст роботи;
- вступ;
- перший розділ;
- другий розділ;
- третій розділ;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Нумерація сторінок кваліфікаційної роботи бакалавра здійснюється таким чином: перша сторінка - титульна, друга – зміст, далі нумерація наскрізна. Реферат та завдання на кваліфікаційну роботу не нумеруються. Номер сторінки проставляється арабськими цифрами без крапки в правому верхньому кутку. Всі розділи починаються з нової сторінки, а кожен з підрозділів — після закінчення попереднього. Якщо у бакалаврській роботі містяться додатки (таблиці, схеми тощо), їх необхідно нумерувати саме як додатки з посиланням на них в тексті (наприклад: Додаток А, таблиця А.1.).

Кваліфікаційна робота бакалавра обов'язково має бути написана державною мовою, за винятком списку використаної літератури, де джерело записується мовою видання.

Стиль кваліфікаційної роботи бакалавра науковий, чіткий, без орфографічних і синтаксичних помилок; послідовність логічна. Пряме

переписування у роботі матеріалів з літературних джерел неприпустиме.

Скорочення слів, імен, назв, мір, фізичних, хімічних, математичних величин та термінів мають відповідати вимогам національних стандартів.

В тексті кваліфікаційної роботи бакалавра не допускається:

- застосовувати розмовні обороти, сленгові терміни;
- застосовувати для одного і того ж поняття різні економічні терміни, близькі за змістом (синоніми), а також іноземні слова за наявності рівнозначних слів і термінів в українській мові;
- скорочувати позначення величин, якщо вони вживаються без цифр, наприклад, тис. грн., слід писати «1 тис. грн. або тисяча гривень» за винятком одиниць виміру в заголовках, підзаголовках граф і боковиках таблиць, в розшифровках буквених позначень, які входять в формули і рисунки;
- застосовувати без числових значень математичні знаки, наприклад, $>$ (більше), $<$ (менше), $=$ (дорівнює), а також знаки № (номер) і % (відсоток).

Відгук наукового керівника на бакалаврську роботу, який є складовою частиною подання голові екзаменаційної комісії щодо захисту кваліфікаційної роботи бакалавра, зовнішня рецензія (Додаток Г) вкладаються в конверт, який необхідно наклеїти на зворотному боці палітурки.

Текст основної частини кваліфікаційної роботи бакалавра поділяють на розділи, підрозділи, які нумеруються в межах основної частини роботи: 1, 2, 3...

Підрозділи нумеруються в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: 1.2. (другий підрозділ першого розділу).

В змісті роботи зазначаються початкові сторінки кожного розділу і підрозділу. Їх назви у змісті і тексті кваліфікаційної роботи бакалавра повинні

збігатися.

Вступ, кожен розділ і заключна частина, які розміщуються у вказаній послідовності, розпочинаються з нової сторінки, їх друкують великими літерами симетрично до тексту.

Номер розділу ставлять після слова «**РОЗДІЛ**» арабськими цифрами, після номера, крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу напівжирним шрифтом. Зміст, список використаних літературних джерел та додатки не нумерують.

Заголовки

Розділи, підрозділи повинні мати заголовки, що чітко й коротко відображають їх зміст.

Заголовки структурних підрозділів (**ЗМІСТ, ВСТУП, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ**) і назви розділів основної частини слід розміщувати по центру аркуша. Заголовки підрозділів слід розміщувати з абзацного відступу. Після назви розділу, підрозділу крапка не ставиться, а також не допускаються підкреслення. Якщо заголовок складається з двох речень, то їх відокремлюють крапкою.

Заголовки розділів і підрозділів слід виділяти напівжирним шрифтом, розміром 14 пт. Заголовки розділів друкуються прописними буквами. Такими ж буквами друкуються заголовки вступу, висновків, списку використаних першоджерел.

Наприклад:

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Сутність фінансового потенціалу підприємств

Переліки

У тексті підрозділів можуть бути переліки. Перед кожною позицією переліку слід ставити відповідний знак або арабську цифру. З метою подальшої деталізації переліку необхідно використовувати малі літери української абетки, після яких ставлять дужку.

Наприклад:

1. Неформальні критерії оцінювання інвестиційних проектів.
2. Формальні критерії оцінювання інвестиційних проектів:
 - а) чиста теперішня вартість;
 - б) індекс рентабельності;
 - в) внутрішня норма рентабельності.

Таблиці

Цифровий матеріал, як правило, оформлюється у вигляді таблиць, в яких інформація групується в рядки і графи, відокремлені одна від одної вертикальними і горизонтальними лініями. Здебільшого таблиця містить такі елементи: порядковий номер і тематичний заголовок, бокових, заголовки вертикальних граф та горизонтальних рядків. Кожна таблиця повинна мати тематичний заголовок, який відображає її зміст. Всі таблиці слід нумерувати. Справа над тематичним заголовком з прописної букви пишуть слово «Таблиця» та її порядковий номер. Знак «№» перед цифрою не ставиться. Номер таблиці

складається з номера розділу і порядкового номера таблиці в даному розділі (наприклад: Таблиця 1.3 - третя таблиця першого розділу).

Якщо в бакалаврській роботі одна таблиця, її нумерують за загальними правилами.

Схема побудови таблиці наступна:

Таблиця (номер)

Назва таблиці

	Заголовки граф			
	Підзаго- ловки			

Боковик
(заголовки рядків)

Графи (колонки)

При оформленні таблиці слід дотримуватися певних правил. Вертикальні графи таблиці нумерують тільки в тих випадках, коли в тексті на них є посилання або таблицю частково переносять, також не слід включати в таблицю графу «№ п/п».

При переносі частини таблиці на іншу сторінку слово «Таблиця» і її номер вказують один раз справа на першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл.1.2.»

Якщо всі показники таблиці мають однакові одиниці виміру, їх виносять у заголовок таблиці, якщо різні - вказують збоку. Позначення одиниць виміру має відповідати вимогам стандарту.

Якщо текст, який повторюється в різних рядках графи таблиці, складається з одного слова, то після його першого написання допускається замінювати лапками;

якщо з двох і більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те ж», а далі – лапками. Ставити лапки замість цифр, символів, які повторюються, не допускається. Якщо цифрові чи інші дані в якому-небудь рядку не приводяться, то на їх місці ставиться прочерк.

Цифри в графах таблиць мають проставлятися таким чином, щоб розряди чисел у всій графі були розміщені один під другим, якщо вони відносяться до одного показника. В одній графі, як правило, має бути дотримана однакова кількість десяткових знаків для всіх значень величин.

Таблицю розміщують після першого посилання на неї в тексті або на наступній сторінці. Посилання мають бути в тексті на всі таблиці. Таблиця розміщується уздовж сторінки або впоперек з відповідним поворотом її проти годинникової стрілки. Те ж відноситься і до схем та рисунків.

Таблиці кожного додатка нумеруються окремо арабськими цифрами в межах кожного додатка. Наприклад, таблиця А.2 (друга таблиця додатка А).

Написання формул

При написанні формул слід керуватись вимогами стандарту ДСТУ 3651-97.

Формули записуються з абзацу ближче до середини рядка, нумеруються в межах розділу і повинні мати пояснення символів. Наприклад: рентабельність продажів (Re) розраховують за формулою [15]:

$$Re = \frac{\Pi}{BP} \cdot 100\% \quad (1.8)$$

Де Π – валовий прибуток, тис.грн.;

BP – виручка від реалізації продукції (товарів робіт, послуг), тис.грн.

У тексті перед формулою у квадратних дужках зазначається порядковий номер літературного джерела, з якого вона наведена. Посилання в тексті на порядкові номери формул записують у дужках. Наприклад, «...у формулі (1.8)...».

Якщо формула не поміщається в один рядок, то її частину переносять на

другий рядок тільки на математичному знакові основного рядка, обов'язково повторюючи цей знак в другому рядку. При переносі формули на знакові множення використовують знак « × ». При написанні формул не допускаються пунктирні лінії. В багаторядковій формулі її номер ставиться навпроти останнього рядка.

Формули, які наводяться в роботі, слід вписувати чорними чорнилами (пастою) і нумерувати арабськими цифрами. Порядковий номер наводиться в круглих дужках праворуч від формули. Він повинен складатися з номера розділу і порядкового номера формули, що розділені крапкою. Наприклад: (1.3) - третя формула першого розділу, до якого вона відноситься.

Формули, які розміщені в додатках, нумеруються окремо в межах кожного додатка, додаючи перед номером формули позначення додатка, наприклад, формула (А.3) – третя формула додатка А.

Ілюстрації (схеми, графіки, діаграми) необхідно подавати в бакалаврській роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації позначаються словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих в додатках.

Ілюстрації повинні мати найменування, а за необхідності – пояснювальні дані (підрисунковий текст). Якщо пояснювальний текст наводиться над номером рисунка, то допускається пониження тексту. Пояснення, які наводяться в тексті, виконуються звичайним шрифтом (кегель 14).

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Наприклад: Рис.1.2 (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо в роботі подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

При *посиланні в тексті на першоджерела* (використану літературу) в квадратних дужках після відповідної фрази (посилання) приводиться порядковий номер джерела в списку використаної літератури (напр.: [2]). Якщо першоджерело цитується, то в кінці цитати, взятої в лапки, ставиться порядковий номер використаної літератури та номер сторінки, на якій розміщений текст цитати (наприклад: [2, с. 28]).

Список використаних джерел подається після висновків у такій послідовності: або в порядку появи посилань в тексті (найбільш зручний для користування), або в алфавітному порядку прізвищ перших авторів чи заголовків.

Відомості про джерела, які включені до списку, необхідно давати згідно з вимогами державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць. Приклад оформлення інформації про використані першоджерела подано у додатку Д.

Додатки оформлюють як продовження кваліфікаційної роботи бакалавра . Їх необхідно розміщувати в порядку посилань на них в основному тексті.

В додатки слід винести допоміжні матеріали: проміжні розрахунки, результати автоматизованого розв'язання поставлених в роботі задач, таблиці допоміжних цифрових даних, інструкції, методики і т.д.

Кожен додаток оформлюється з нової сторінки. Він повинен мати заголовок, надрукований малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток _____» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.

Текст кожного додатка при необхідності може бути поділений на розділи і підрозділи, які нумерують в межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатку (літеру) і крапку, наприклад: А.2 – другий розділ додатка А.

Ілюстрації, таблиці і формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис.Д.1.2. – другий рисунок першого розділу додатка Д; формула (А.1) – перша формула додатка А.

Завершальним етапом є зовнішнє оформлення кваліфікаційної роботи бакалавра . Для цього робота має бути переплетена в тверду палітурку.

5. ПІДГОТОВКА ВІДГУКУ І ДОПУСК ДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Написана та зброшурована кваліфікаційна робота бакалавра зі вказівкою дати її завершення, підписується автором, керівником кваліфікаційної роботи бакалавра та реєструється на кафедрі. Готова бакалаврська робота повинна містити подання голові екзаменаційної комісії щодо захисту кваліфікаційної роботи бакалавра , де відображено результати навчання студента та відгук наукового керівника, і зовнішню рецензію.

Зовнішній рецензент - провідний спеціаліст галузі або науковець з економіки - пише рецензію, у якій оцінює актуальність теми, відповідність та повноту змісту роботи, її оформлення. Зазначаються практична значущість запропонованих рекомендацій, їх обґрунтованість, висловлюються зауваження, дається оцінка за чотирибальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та робиться висновок щодо можливості присвоєння кваліфікаційного рівня «бакалавр» відповідного фахового спрямування.

Рецензія додається до кваліфікаційної роботи бакалавра разом з іншими документами (Додаток Г).

За бажанням автора до кваліфікаційної роботи можна додати довідку про впровадження результатів дослідження, засвідчених печаткою підприємства (організації), на матеріалах якого виконана робота.

Перед прийняттям рішення про допуск до захисту кваліфікаційна робота

бакалавра підлягає перевірці на плагіат. Відповідно до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСОН та Положення про академічну доброчесність у НАСОН у разі виявлення порушення студентом норм та правил академічної доброчесності, робота не допускається до захисту. Завідувач кафедри організовує перевірку роботи на плагіат за допомогою сервісу Unicheck, яка рекомендована МОН України для використання закладами вищої освіти. До захисту допускається кваліфікаційна робота бакалавра, оригінальністю тексту якої становить не нижче 50%. Відповідна довідка про рівень оригінальності тексту, роздрукована з сервісу Unicheck, додається до кваліфікаційної роботи бакалавра.

Рішення про допуск кваліфікаційної роботи бакалавра до захисту перед екзаменаційною комісією приймається на засіданні кафедри або завідувачем кафедри після попереднього її захисту за наявності оформленої належним чином кваліфікаційної роботи бакалавра .

7. ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Роботи захищаються перед екзаменаційною комісією. Автор готує до захисту доповідь та ілюстративний матеріал у вигляді таблиць, графіків, які відображають результати дослідження, основні висновки, узагальнення та пропозиції, що містяться у роботі.

Необхідну кількість та зміст ілюстративного матеріалу автор визначає самостійно, але погоджує його з керівником. Звичайна його кількість - 7-10 ілюстрацій формату А4 .

Захист кваліфікаційної роботи бакалавра розпочинається з доповіді її автора, в якій він у межах 10 хвилин має висвітлити (викласти):

- актуальність теми, мету та завдання проведених досліджень;
- структуру роботи;
- об'єкт дослідження;

- результати аналітичних досліджень та зміст запропонованих заходів, обґрунтування їх ефективності (для їх викладання рекомендується затратити не менш 70% часу, відведеного для доповіді).

На завершення доповіді студент має відзначити: які його розробки та висновки вже впроваджені або намічені до впровадження; де ще слід, на його думку, застосувати результати дослідження; яка фактична чи очікувана соціально-економічна ефективність запропонованих ним заходів.

Члени екзаменаційної комісії, присутні на захисті, ставлять студенту запитання з метою визначення рівня його професійної підготовки та економічної ерудиції в цілому. Після відповіді на запитання слово надається науковому керівникові для характеристики й оцінки роботи.

Під час захисту ведеться протокол засідання екзаменаційної комісії. Окремо відзначається думка членів екзаменаційної комісії про практичну цінність і рекомендації щодо пропозицій автора. Захист кваліфікаційної роботи бакалавра не повинен перевищувати 30 хвилин.

Після обговорення підсумків захисту на закритому засіданні екзаменаційної комісії виноситься її рішення. У випадку незгоди членів екзаменаційної комісії думка голови є вирішальною. Рішення комісії щодо захисту кваліфікаційної роботи бакалавра оголошується її головою в той же день.

У випадку, коли кваліфікаційна робота бакалавра захищена з оцінкою «відмінно», а загальний інтегральний рейтинг перевищує 80 відсотків (кількість оцінок «добре» не перевищує 25%, а решта оцінок – «відмінно»), екзаменаційна комісія може надати слухачеві рекомендацію на вступ до аспірантури.

Студенти, які одержали під час захисту незадовільні оцінки, відраховуються з академії. Вони одержують академічну довідку.

Кваліфікаційна робота бакалавра після захисту передається на зберігання до архіву навчального закладу.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ

Підсумкову, диференційовану за чотирьохбальною шкалою, оцінку за результатами захисту кваліфікаційної роботи бакалавра визначає екзаменаційна комісія, її рішення є остаточним і оскарженню не підлягає.

У процесі визначення оцінки враховується ряд важливих показників якості роботи:

Змістовні аспекти роботи:

- актуальність обраної теми дослідження;
- спрямованість роботи на розробку реальних практичних рекомендацій;
- відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям і завданням;
- широта й адекватність методологічного та діагностичного апарату;
- наявність, альтернативних підходів до вирішення визначених проблем;
- рівень обґрунтування запропонованих рішень;
- ступінь самостійності проведення дослідження;
- розвиненість мови викладення роботи та її загальне оформлення.

Якість захисту роботи:

- уміння стисло, послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження;
- здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди;
- загальний рівень підготовки здобувача;
- володіння культурою презентації.

Основні умови одержання оцінки

Відмінно. Кваліфікаційна робота бакалавра є бездоганною в усіх відношеннях, містить елементи новизни, має практичне значення, доповідь логічна і стисла, проголошена вільно, зі знанням справи, відгук і рецензія позитивні, відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії правильні і стислі.

Добре. Тема роботи розкрита, але мають місце окремі недоліки

непринципового характеру: в теоретичній частині поверхово зроблений аналіз літературних джерел, елементи новизни чітко не представлені, недостатньо використані інформаційні джерела підприємства (організації), на базі якого проводилося дослідження, мають місце окремі зауваження в рецензії та відгуках, доповідь логічна, проголошена вільно, відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії, в основному, правильні, оформлення роботи в межах вимог.

Задовільно. Тема роботи, в основному, розкрита, але мають місце недоліки змістовного характеру: нечітко сформульована мета роботи, теоретичний розділ має характер запозичення, у розрахунковій переважають елементи описовості, інформаційні матеріали не завжди ілюструють висновки, пропозиції, що містяться в третьому розділі, недостатньо обґрунтовані, рецензія і відгуки містять окремі зауваження, доповідь зроблена без використання презентації, не всі відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії правильні або повні. Є зауваження щодо оформлення роботи.

Незадовільно. Нечітко сформульована мета кваліфікаційної роботи бакалавра та завдання дослідження. Розділи погано пов'язані між собою. Відсутній критичний огляд сучасних вітчизняних та зарубіжних літературних джерел. Аналіз виконаний поверхово або взагалі відсутній. Заходи, що пропонуються, не впливають з аналізу, носять декларативний характер. Оформлення роботи не відповідає вимогам, наведених у рекомендаціях. Відсутні матеріали презентації. Відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії неточні або неповні.

Кваліфікаційна робота бакалавра до захисту не допускається, якщо вона представлена науковому керівникові на перевірку або на будь-який подальший етап проходження з порушенням строків, встановлених календарним планом, написана на тему, яка не затверджена наказом по академії, виконана з суттєвими запозиченнями (плагіатом), оформлення роботи не відповідає вимогам.

Використана література

1. Наказ Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 Про затвердження Вимог до оформлення дисертації {Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 759 від 31.05.2019}
2. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 2 червня 1993 р. № 161
3. Освітньо-професійна програма підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».
4. Вимоги до оформлення дисертацій та авторефератів дисертацій //Бюлетень ВАК України. – 2011. - № 9-10. – С.12-31.

Зразок титульної сторінки

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА
АУДИТУ**

Фінансово-економічний факультет (для стаціонару, для заочної форми
навчання – Відділення заочного та дистанційного навчання)

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Спеціальність 072 – „Фінанси, банківська справа та страхування”

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

на тему:

« _____ »

Кваліфікаційна робота бакалавра містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Студент(ка) VI курсу групи Ф-

(підпис)

(прізвище, ім'я, по-батькові)

Науковий керівник

(підпис)

(науковий ступінь, вчене звання,
прізвище, ініціали)

Робота допущена до захисту

(підпис)

д.е.н., професор, Т. Г. Бондарук
(прізвище, ініціали зав. кафедри)

Київ 20__

Зразок завдання на кваліфікаційну роботу бакалавра
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
ФІНАНСО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
(ВІДДІЛЕННЯ ЗАОЧНОГО ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ)
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА СТРАХУВАННЯ

Освітній ступінь – *бакалавр*

Галузь знань - *07 «Управління та адміністрування»*

Спеціальність – *072 «Фінанси, банківська справа та страхування»*

Освітньо-професійна програма – *«Фінанси, банківська справа та страхування»*

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
д.е.н., проф. Т.Г. Бондарук

«___» _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу бакалавра

(прізвище..ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____

затверджена наказом* по Академії від «__» _____ 20__ р. № _____

2. Термін здачі студентом закінченої роботи** _____

3. Вихідні дані роботи _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які належить зробити)

5. Перелік графічного матеріалу _____

6. Дата видачі завдання*** _____

*- номер наказу та дату його видачі староста дізнається на кафедрі

** - термін визначається на попередньому захисті комісією кафедри

*** - дата видачі - дата підписання наказу

Керівник _____

(підпис)

Завдання прийняв до виконання _____

(підпис)

Продовження додатку Б

Календарний план

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Відмітка про виконання*
1.	Затвердження теми і наукового керівника кваліфікаційної роботи бакалавра на засіданні кафедри		
2.	Опрацювання першоджерел по темі роботи		
3.	Розробка плану роботи, методики та інструментарію досліджень		
4.	Проведення економічних досліджень та їх аналіз		
5.	Написання вступу до роботи		
6.	Написання першого розділу роботи		
7.	Написання другого розділу роботи		
8.	Написання третього розділу роботи		
9.	Написання висновків та пропозицій, оформлення роботи		
10.	Подача першого варіанту роботи на кафедру		
11.	Доопрацювання роботи згідно з зауваженнями керівника		
12.	Попередній захист роботи		

Студент(ка) _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

* - в графі примітка ставиться слово «виконано» або підпис наукового керівника

Зразок реферату

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи бакалавра
студента(ки) Національної академії статистики, обліку та аудиту

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові)

Тема _____

Загальний обсяг роботи складає _____ сторінок.
Містить _____ таблиць, _____ рисунків,
_____ літературних джерел, _____ додатків.

Актуальність дослідженої проблеми базується на _____

Робота мала за мету _____

Об'єкт кваліфікаційної роботи _____

Предмет кваліфікаційної роботи _____

При виконанні роботи використовувались наступні методи _____

В першому розділі іде мова про _____

Другий розділ присвячений _____

Третій розділ містить _____

Практичне значення роботи полягає _____

Ключові слова _____

Студент(ка)

(підпис)

(прізвище ініціали)

Зразок рецензії

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ**РЕЦЕНЗІЯ**
на кваліфікаційну роботу бакалавра

(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема роботи _____

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Кваліфікація: бакалавр

Обсяг кваліфікаційної роботи бакалавра : кількість сторінок _____, таблиць _____,

рисуноків _____, додатків _____, використаної літератури _____.

А) Короткий висновок щодо обґрунтування актуальності теми: _____

Б) Висновок щодо відповідності кваліфікаційної роботи бакалавра завданню: _____

В) Коротка характеристика виконання кожного розділу: _____

Г) Позитивні сторони роботи: (потрібне підкреслити)

- відображення сучасних напрямків методології та організації обліково-аналітичної роботи;

- правильність застосування методів аналізу та розрахунків;

- наукове та практичне значення роботи.

Д) Недоліки та зауваження до оформлення роботи: _____

Є) Оцінка ілюстративного оформлення: _____

Ж) Відгук про бакалаврську роботу в цілому: _____

З) Загальна оцінка кваліфікаційної роботи бакалавра : _____

Рецензент _____

(прізвище, ім'я, по батькові , науковий ступінь, посада, місце роботи)

« _____ » _____ 20 ____ р. _____
(підпис)

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел, який наводять наприкінці кваліфікаційної роботи бакалавра

1. Бондарук Т. Г. Місцеве самоврядування та його фінансове забезпечення в Україні : монографія. НАН України; Ін-т екон. та прогнозув. К. : Експрес, 2009. 608 с.
2. Луніна І. О., Бондарук Т.Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини : навч. посіб. Київ : ДП «Інформ.–аналіт. агенство», 2019. 304 с.
3. Бондарук Т. Г. Місцеві фінанси : навч. посібник. К. : ДП «Інформ. аналіт. агенство», 2013. 529 с.
4. Бондарук Т. Г., Момотюк Л. Є., Мельничук Н. Ю. Бюджетний менеджмент : навч. посібн. НАСОА. К. : ТОВ «Август Трейд», 2016. 890 с.
5. Гроші та кредит : навч. посібн. / Т. Г. Бондарук, І. С. Бондарук, І. С. Мельничук, І. С. Ігнатова. НАСОА. К. : ТОВ «Август Трейд», 2018. 284 с.
6. Фінанси : навч. посібник / І.І. Пилипенко, Т.Г. Бондарук, Л.Є. Момотюк, І.С. Ігнатова. К. : ДП «Інформ.–аналіт. агенство», 2013. 467 с.
7. Фінанси : навч. посібник. практикум. / І.І. Пилипенко, Т.Г. Бондарук, Л.Є. Момотюк, І.С. Ігнатова. К. : ДП «Інформ.–аналіт. агенство», 2013. 307 с.
8. Енциклопедія історії України : в 10 т. / редкол. : В. А. Смолій та ін. Київ, 2003–2013. Т. 1 –10.
9. Бондарук Т.Г., Бондарук О.С. Інвестиційна безпека держави: стратегічні цілі та механізм забезпечення. *Статистика України*. 2019. № 2. С. 83–90.
10. Бондарук Т.Г., Бондарук О.С. Економічна природа механізму забезпечення інвестиційно-інноваційної безпеки. *Проблеми і перспективи економіки та управління: науковий журнал*. Чернігів. нац. технол. ун-т. Чернігів : ЧНТУ, 2019. № 2.
11. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Еволюція теорії та наукова концепція публічних фінансів. *Фінанси України*. 2019. № 8. С. 26–44.
12. Бондарук Т. Г., Бондарук І. С. Державне регулювання розвитку малого бізнесу і його соціальної відповідальності. *Науковий вісник*

- Національної академії статистики, обліку та аудиту: зб. наук. пр.* 2019. №3. С. 111–119.
13. Бондарук Т. Г., Бондарук І. С. Економічна природа організаційно-економічного механізму соціальної відповідальності бізнесу. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту: зб. наук. пр.* 2020. №1–2. С. 57–64.
 14. Бондарук Т.Г., Бондарук І. С., Дубина М. В. Методичний інструментарій оцінки фінансової стійкості місцевих бюджетів України. *Світ фінансів*, 2019. № 2. С. 62-74.
 15. Бондарук Т. Г., Вінницька О. А., Дубина М. В., Теоретичні аспекти бюджетної децентралізації в контексті реформ державного управління в Україні. *Світ фінансів*, 2018. № 2(55). с. 7–18.
 16. Бондарук Т. Г., Вінницька О. А. Оцінка стану децентралізації місцевих бюджетів України. *Економіка України*, 2018. № 7(680). с. 59–75.
 17. Бондарук Т. Г. Механізм управління та обслуговування державного боргу. *Фінанси України*. 2003. № 4. С. 14-18.
 18. Бондарук Т. Г. Ефективність трансферної політики в системі міжбюджетних відносин. *Актуальні проблеми економіки*, 2008. № 5. С. 146–153.
 19. Бондарук Т. Г. Економіко-статистичний аналіз формування доходів місцевих бюджетів. *Статистика України*. 2013. № 4. С. 7–15.
 20. Бондарук Т. Г. Мельничук І. О. Місцеві податки та збори в Україні: суперечності та перспективи розвитку. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації*. 2014. К. Типографія «Інтердрук», 2014. С. 17–24.
 21. Бондарук Т. Г. Зарубіжний досвід місцевого оподаткування та можливості його застосування в Україні. *Науковий вісник Національного університету державної податкової служби України*, 2011. № 1. С. 56–66.
 22. Бондарук Т.Г. Зовнішній державний борг України та механізм його обслуговування. *Фінанси України*, 2005. № 5. С. 94–102.
 23. Бондарук Т. Концептуальні засади реформування місцевих бюджетів України. *Світ фінансів*, 2011. №2. С. 168-171.

- 24.Бондарук Т. Г. Мельничук І. О. Роль міжбюджетних трансфертів у формуванні доходів місцевих бюджетів України. *Статистика України*, 2015. № 4. с. 46–52.
- 25.Бондарук Т.Г. Місцеве самоврядування та його фінансове забезпечення в Україні. НАН України, Ін-т економіки та прогнозування. К. 2009. 608 с.
- 26.Бондарук Т.Г. Державна політика підтримки малого підприємництва. *Актуальні проблеми економіки*, 2007. №6. С. 115–122.
- 27.Бондарук Т.Г. Особливості управління місцевими фінансами в Україні. *Формування ринкових відносин в Україні*, 2011. №6. (121). С.198-201.
- 28.Бондарук Т. Г. Реформування місцевого оподаткування в Україні. *Актуальні проблеми економіки*, 2008. № 6. С. 213–22.
- 29.Бондарук Т. Г. Щодо визначення місцевого самоврядування. *Економіст*, 2006. № 6. С. 44-46.
- 30.Бондарук Т. Г., Бондарук І. С., Вінницька О. А. Зарубіжний досвід розвитку бюджетної децентралізації. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*: зб. наук. пр., 2018. №3. С. 83–95.
- 31.Бондарук Т.Г. Обґрунтування стратегії управління фінансами місцевого самоврядування. *Актуальні проблеми економіки*, 2004. №11. С.63–71.
- 32.Бондарук Т. Г., Бондарук О. С., Мельничук Н. Ю. Державний борг України та видатки бюджету на його обслуговування. *Статистика України*, 2018. № 1. С. 30–39.
- 33.Бондарук Т. Г. Ефективність трансфертної політики в системі міжбюджетних відносин. *Актуальні проблеми економіки*, 2008. № 5 (83). С. 146–153.
- 34.Бондарук Т. Г. Доходи місцевих бюджетів в умовах децентралізації. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*, 2015. № 1. С. 51–56.
35. Бондарук, Т. Г. Організація управління місцевими фінансами в контексті світового досвіду. *Актуальні проблеми економіки*, 2011. № 7 (121). С. 222–231.
- 36.Бондарук Т.Г. Механізм фінансового забезпечення функцій органів місцевого самоврядування. *Актуальні проблеми економіки*, 2011. № 8 (122). С. 250–258.

- 37.Бондарук Т. Г. Місцеве самоврядування і місцеві фінанси в умовах адміністративного реформування. *Актуальні проблеми економіки*, 2011. № 5 (119). С. 162–169.
- 38.Бондарук Т.Г., Бондарук І.С. Державне регулювання розвитку малого бізнесу і його соціальної відповідальності. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*, 2019. №3. 112 с.
- 39.Бондарук Т.Г., Бондарук І.С. Соціальні аспекти економічної безпеки держави. *Економічні горизонти*, 2018. № 2(5). С. 76–86.
- 40.Бондарук Т.Г., Шевчук В.О., Мельничук Н.Ю. Механізм управління бюджетними ресурсами: проблеми та перспективи удосконалення. *Облік і фінанси*, 2016. № 3(73). С.111–114.
- 41.Бондарук Т. Г. Місцеві позики як джерело фінансового забезпечення місцевого самоврядування. *Регіональна бізнес–економіка та управління*, 2014. № 4 (44). С. 3–10.
- 42.Бондарук Т. Г. Бюджетне регулювання в системі забезпечення економічної безпеки держави. *Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту: теорія, методологія і організація*, Київ : НАСОА, 2013. С. 143–152.
- 43.Бондарук Т.Г. Особливості управління місцевими фінансами в Україні. *Формування ринкових відносин в Україні*, 2011. №6 (121). С. 198–202.
- 44.Бондарук Т.Г., Бондарук І.С. Методичні основи визначення стану економічної безпеки пенсійного забезпечення. *Економіка України*, 2013. № 10. С. 81–95.
- 45.Бондарук Т. Г. Регулювання та фінансове забезпечення розвитку місцевого самоврядування : автореф. дис. д-ра екон. наук : спец. 08.00.03 –економіка та управління національним господарством. К., 2010. 36 с.
- 46.Бондарук Т.Г. Державний борг України: механізм управління та обслуговування : автореф. дис... канд. екон. наук : 08.04.01. Наук.–дослід. фінанс. ін–т при М–ві фінансів України. К., 2001. 19 с.
- 47.Бондарук Т.Г. Державний борг України: механізм управління та обслуговування : дис. ... канд. екон. наук : 08.04.01. Науково-дослідний фінансовий ін-т. Київ, 2001. 215 с.
- 48.Бондарук Т.Г., Бондарук О.С. Джерела загроз бюджетної безпеки України Бізнес-аналітика в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю: Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції,

- 15 березня 2019 року / Упоряд. О.А. Іващенко. К.: ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2019. 280 с. С. 20-23.
- 49.Бондарук Т. Г., Бондарук О. С. Бюджетна безпека як фактор економічного розвитку держави. Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції. м. Київ 16 жовтня 2019 року. Київ: «Інформаційно-аналітичне агентство», 2019. 575 с. С. 116–119.
- 50.Бондарук Т.Г. Методичні підходи до оцінки фінансової стійкості місцевих бюджетів. *Сучасні підходи до ефективного використання потенціалу економіки: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції.* м. Запоріжжя, 23 березня 2019 року. Східноукраїнський інститут економіки та управління. Запоріжжя: ГО «СІЕУ», 2019. С. 62–65.
- 51.Bondaruk T. H., Bondaruk I. S., Dubyna M. V. Conceptual approaches to the financial stability of local budgets management. *Економічні горизонти.* 2019. № 2(9).
- 52.Bondaruk T. H., Bondaruk O. S., Kulish A. P. Influence of risks and state economic security treatments on foreign direct investments. *Economies' Horizons*, 2019. № 1(8). С. 77–88.
- 53.Bondaruk, T. G. & Bondaruk, I. S. (2017). State regulation of financial support of municipal authority under decentralisation conditions. *Scientific Bulletin of Polissia*, 4: 16–21.
- 54.Taisiia Bondaruk, Nataliia Melnychuk, Igor Bondaruk Instability and its government regulation. *Baltic Journal of Economic Studies*, Volume 4 Number 2. Riga: Publishing House “Baltija Publishing”, 2018, 316 pages. P. 32-40 .
- 55.Bondaruk T. H., Bondaruk I. S. Conceptual foundations of the development of business social responsibility in Ukraine. *Economies' Horizons.* 2020. № 1(12). С. 26–32. URL: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.1\(12\).2020.205285](https://doi.org/10.31499/2616-5236.1(12).2020.205285) (дата звернення: 23.04.2020).
- 56.Bondaruk T. H., Bondaruk I. S., Dubyna M. V. Financial sustainability as a factor of forming fiscal space of local budgets. *Economies' Horizons.* 2020. № 2(13). С. 4–16. URL: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.2\(13\).2020.205286](https://doi.org/10.31499/2616-5236.2(13).2020.205286) (дата звернення: 25.08.2019).

57. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12 січ. 2017 р. № 40. *Офіційний вісник України*. 2017. № 20. С. 136–141.
58. Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : затв. наказом М-ва фінансів України від 20 квіт. 2015 р. № 449. *Все про бухгалтерський облік*. 2015. № 51. С. 21 –42.
59. Про стандартизацію : Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18> (дата звернення: 02.09.2019).
60. Про затвердження Порядку використання документів через обмінні бібліотечні фонди : наказ Міністерства культури України від 31 жовт. 2017 р. № 1131. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1583-17> (дата звернення: 02.08.2019).
61. Органічне землеробство та його розвиток в Україні // Agronews : веб-сайт. URL: <https://agronews.ua/node/24264> (дата звернення: 02.09.2019).
62. Бондарук Т.Г., Момотюк Л. Є. Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційної роботи бакалавра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» : методичні рекомендації. К.: НАСОА, 2020. 46 с.

Бондарук Т.Г., Момотюк Л. Є. Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційної роботи бакалавра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» : методичні рекомендації. К.: НАСОНА, 2022. 45 с.

Укладачі:

доктор економічних наук, професор Т. Г. Бондарук,

доктор економічних наук, професор Л. Є. Момотюк